

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Енчева Мутафова, преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, Философски факултет, Катедра Психология

За дисертационен труд на тема: “Профилактика на агресията и насилието в училище“ на Евгений Владимирович Черников, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Психология“ на Педагогическия факултет към Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Докторантът Евгений Владимирович Черников е разработил дисертационен труд, актуален за психологичната теория и ценен за образователната практика.

В обем от 235 стандартни страници е представено съдържанието на дисертацията- от увод, 3 глави, литература и приложения.

Литературата съдържа 105 източника.

Прави добро впечатление цитирането на видни автори и заглавия.

Уводът представя актуалността и значимостта на изследването.

В първа глава на изследването се разглежда съвременното състояние на проблема за училищното насилие и агресия в образователна среда на средните училища. Разкриват се основните фактори за насилие в училище и ролята на саморегулацията в поведението на учащите се. Обосновават се принципите на разработване на специални програми за профилактика на агресивното поведение на учениците в училищна образователна среда.

Теоретично се представят категориите „училищно насилие“, „агресивно поведение на учениците“, „профилактика на насилието и агресията“.

Във втора глава са представени изследователски дизайн и анализ на получените резултати. Изведени са цел, задачи и хипотези на изследването; методики на изследването; участници в изследването; процедура и организация на емпиричното изследване; методи за статистическа обработка и анализ на резултатите от изследването на агресията, комуникативния контрол и саморегулацията при тийнейджърите, обсъждат се резултатите от изследването в аспекта на откритата взаимовръзка на показателите за агресия, комуникативен контрол и саморегулация при учениците.

Трета глава съдържа описание на разработената програма за профилактика и понижаване на агресията и насилието при учениците в училище, дават се резултатите от апробацията ѝ в практическата образователна дейност в училище.

Дисертацията е онагледена от 30 таблици и 16 фигури.

Инструментите на изследването са адекватни. Изследваната извадка е представителна. Процедурата на изследването е целесъобразна.

Анализът на резултатите от изследването е коректен. Има баланс между статистики и качествен анализ.

Изводите са ценни за теорията и практиката.

Приемам приносите на дисертацията:

1. „В дисертацията е реализирано цялостно емпирично-приложно изследване на агресията и насилието в училище, в което е проверен приложния ефект на целенасочено създадената програма за профилактиката на насилието и агресията в училище.
2. Профилактичната програма е с акцент върху конструктивно-позитивната насоченост на работата с тийнейджърите, съобразена с възрастовите и половите им особености (14 – 17 години), включва активно общуване с референтната им среда (връстници, по-големи приятели, родители, обществена среда и специалисти-педагози). В програмата е акцентирано върху интерактивното и тренингово развитие на личностната саморегулация на поведението на тийнейджърите.
3. Организирана е емпирична проверка на ефективността на профилактичната програма чрез подбрана комплексна методика за диагностика на нивото на агресия и насилие преди и след внедрението на формиращата профилактична програма.
4. Установено е със средствата на научно-диагностичното изследване достоверно понижаване на афективните, когнитивните и поведенчески компоненти на агресията и насилието в училище вследствие приложението на целенасочената профилактична програма.
5. В дисертацията е представен и открит позитивен опит в психологическата профилактика на агресията и насилието при учениците чрез реализацията на програма за профилактика на агресията и насилието: програмата достоверно повиши нивото на програмиране,

оценяване на резултатите и самостоятелността на учениците, понижи проявите на физическа агресия, враждебност, агресивност и общото ниво на агресия“.

Представеният дисертационен труд е съдържателен.

Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията.

Препоръките ми са по посока на стилистично прецизиране на дисертацията, но тя има безспорни достоинства и приноси.

В дисертацията се наблюдава липса на плагиатство.

В заключение, предлагам на уважаемото Научно Жури, да се присъди на докторанта на самостоятелна подготовка Евгений Владимирович Черников, научно-образователната степен „Доктор“ в Област на Висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки, в Професионално направление: 3.2 Психология, в Научна специалност: Педагогическа и възрастова психология.

Дата: 31.05.2019 г.

Подпис:.....

(доц. д-р Мария Мутафова)